

アイヌタイムズ

第21号

El AinuTimes n-ro 21 eldonita en la 20-a de marto 2002

aŭtoro: JOKOJAMA Hirojuki

Ento

(La ajnua [t.e. aina] lingvo)

Elsholtzia ciliata (latene)

(Esperanto)

ナギナタコウジュ

写真提供: 姉帯正樹氏

Ento hura ruy pe ne kusu, payoka-kamuy emaka sekora=ye.

Oya rehe anak, setaento neya setanto sekora=ye.

KAWAKAMI Matuko katkemat ene hawean i; "Nep ne yakka sayo or ento a=omare ka ki, kikinni a=omare ka ki wa, a=e ruwe ne. Hura ruy pe ne kusu k=e emaka sekora=ye kor, ku=kor hápo mína ka iruska ka ki kor, tanpe e=e yak somo e=siyeye p ne sekora hawean".

NAKAMOTO Mutuko katkemat ene hawean hi; "Ku=sapaha arka kor ku=kor totto satanto kar kusu soy ta arpa. Sayo or setanto omare wa pon kasup ani en=ere."

"*Tiri-Masiho-no-bunrui-aynu-go-ziten*" kampi ka ta, ene a=nuye hi;

La ordono de la sovaĝherbo "ento" estas forta. Pro tio la ainaj popoloj daras, ke la aina dio de malsano malŝatas ĝin.

Ĝiaj aliaj nomoj estas aŭ "setaento" aŭ "setanto".

S-ino *KAWAI Matuko* diris jene; "Oni enmetis aŭ ento-n aŭ kikin'ni-on en la kaĉo kaj manĝas ilin. La odoro estas forta, tial mi diris, ke al mi malplaĉas manĝi tion, tiel mia patrino ridis kaj koleris kaj diris, ke se vi manĝas tion, vi ne malsaniĝas.

S-ino *NAKAMOTO Mucuko* diris jene; "Kiam mia kapo doloras, mia patrino iras kolekti setanto-n. Ŝi enmetas setanto-n en la kaĉo kaj manĝigas tion al mi per kulero."

"*ĈIRI-Masiho-no-bunrui-aynu-go-ĝiten* (Klasifikita vortaro de aina lingvo de ĈIRI Masiho)" skribas jene;

"Ento poronno a=kar wa, a=satke wa a=popte wa a=ku ruwe ne. Omkekar=an hi ta ka néno iki=an ruwe ne".

AOKI Aiko katkemat ene hawean i; "Wakka or setaento a=omare wa a=popte wa, úsey mawe a=seru ruwe ne. Siyeye kur sapaha un *môhu* ka nep ka a=kamure kor, pirkano seru wa poppetaasin kusu, omke pirkano ruwe ne. Uwehe a=ku yakka poppetaasin=an ruwe ne. Ene iki=an hi yaysumawkar ne sekora=ye p ne ruwe ne".

Ento anak *Nippon, Azia, Rosia, Yôroppa* or us pe ne. Kim ta neya ru taksam ta neya an pe ne ruwe ne.

30cm wano 60cm pakno an wa, sitcuk kor pusi an ruwe ne.

Pusi anak *naginata* koraci an kusu, sísam or ta *naginatakôzyu (siso-ka)* sekora re an.

Ento anak "*Elsholtzia ciliata*" sekora gakumai an. "*Ciliata*" itak'ipe anak, "siwnin numa us pe" ne.

Konpô or ta, "*kôzyu*" sekora=ye p ne.

Ento or ponno *seiyu* o ruwe ne.

Seiyu an kusu hura ruy pe ne.

Seiyu or ta *Erusyorutiaketon* neya

Naginataketon neya, usa okay pe an.

Seiyu ani *kekko* a=pirkare wa, poronno poppetaasin=an wa, omkekar a=pirkare p ne sekora=ye ruwe ne.

Aĉetu nian la ajnuan gazeton "Ainutimes", ni petas.

Abonkotizo: 1500 enoj 4 numere (nur ajnua versio),

2300 enoj 4 numere (ajnuaj kaj japana versio)

Varbu la ajnu-lingvajn kontribuojn de legantoj, ni petas.

La temo, la formo, la paĝoj estas libera, kaj ni povas helpi viajn komponaĵojn.

(Kontakto) Poŝtkodo: 047-0033,

Adreso: HAMADA Takaŝi

1-32-136, Tomioka, Otaru-ŝi, Hokkajdo,

e-poŝto: otarunay@yahoo.co.jp (japane),

TTT-ejo: <https://otarunay.at-ninja.jp/taimuzu.html> (japane)

Se vi kontaktu Esperante, jene.

"Oni kolektas multa da ento-n kaj sekigas en la ombro kaj trikas tion kiel teo. Kiam oni malvarmumas, oni infuzas kaj trinkas ĝin." S-ino AOKI Aiko diris jene; "Oni enmetas setanto-n en akvo kaj infuzas, sekve enspiras ĝian vaporon. Oni metas kovrilon sur la kapo de malsanulo, tial la malsanulo povas enspiri ĝin bone, sekve li ŝvitas kaj resaniĝas de malvarmumo. Kiam oni trinkas la akvon, oni ŝvitas. Oni nomas la manieron "yaysumawkar".

"Ento" elkresk en Japanio, Azio, Ruso kaj Eŭropo. Troviĝas en monto aŭ vojo.

Ĝi elkreskas de 30cm ĝis ĉirkaŭ 60cm, en aŭtuno la semo aperas.

La semo estas simila al *naginatakôju* (japanan glavlanco), tial en Japanio oni nomas ĝin *naginatakôju* (la familio perilo).

La scienca nomo de "ento" estas "*Elsholtzia ciliata*" latine. La "ciliata" signifas "aĵo kun verdan lanugon".

En *kanpô* (ĉina medicino) oni nomas ĝin "kôju".

"Ento" enhavas malmulte da esencoleojn.

La esencoleoj estas la kaŭzo de la fortaodoro.

En la esencoleo troviĝas *elsholtziaketon* kaj *naginataketon* kaj aliaj.

Oni diras, ke la esencoleo agas kiel pli bone sangocirkuli, ŝviti kaj senfebrigi.

e-poŝto: hokkaido_esp_ligo@yahoo.co.jp (Hokkajda Esperanto-Ligo)

rim.) La eldonrajto de AinuTimes apartenas al Ajnu-lingva PEN-Klubo.

rim.) 1. Ruĝa litero estas ajnu-lingva.

2. *Ruĝa kaj kursiva litero estas la pruntovorto originanta el la japana lingvo.*

3. *La pruntovorto estas skribita laŭ la maniero "[99-siki roomaji \(japane\)](#)" de japana latina litero.*

4. La akcenta signo estas aldonita al la ain-lingvaj vortoj enhavanta esceptan akcenton. (Se la unua silabo estas malfermita, la dua silabo enhavas akcenton en Hokkajda dialekto de ain-lingvo. Kaj se la dua silabo estas malfermita, la unua silabo enhavas akcenton.)

5. Verda litero estas Esperanta.